

Målnummer:	Ö 141-19	Avdelning:	2
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2019-03-13		
Rubrik:	Konkurs. Frågor vid obeståndsprövningen om hänsyn ska tas till gäldenärens egendom i utlandet, om värdering av en aktiepost i ett onoterat bolag samt om betydelsen av att gäldenärens egendom är utmätt även på grund av en överklagad dom om betalning.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 1 kap. 2 § och 2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672)• 3 kap. 22 §, 13 kap. 7 § och 14 § utsökningsbalken (1981:774)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 2002 s. 463• NJA 2013 s. 822		

REFERAT

Attunda tingsrätt

E-Schakt Entreprenad AB ansökte vid Attunda tingsrätt om att M.E. skulle försättas i konkurs.

M.E. bestred yrkandet.

Tingsrätten antecknade i protokoll från konkursförhandling den 8 oktober 2018 bl.a. följande.

UTVECKLING AV TALAN

E-Schakt åberopar i första hand 2 kap. 8 § konkurslagen till stöd för att M.E. är på obestånd. Lagrummet föreskriver att en gäldenär, om inte annat visas, ska anses vara insolvent, när det vid en verkställighet enligt 4 kap. UB inom de sex senaste månaderna före konkursansökningen framgått att gäldenären saknat tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen. Enligt 4 kap. 1 § UB får en utmätning äga rum när verkställighet som avser betalningsskyldighet är medgiven enligt 3 kap. samma balk. Av 3 kap. 1 § första stycket första punkten UB framgår att en domstols dom utgör en exekutionstitel som kan ligga till grund för verkställighet. En sådan dom får, enligt 3 kap. 3 § första stycket angiven balk, utan särskilda villkor verkställas när den har vunnit laga kraft.

E-Schakt har hos Kronofogdemyndigheten ansökt om verkställighet av Attunda tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål T 2710-16. Av en utredningsrapport från Kronofogdemyndigheten, daterad den 22 augusti 2018, framgår att M.E. saknar kända utmättningsbara tillgångar för täckande av skulden. M.E. ska därför anses vara på obestånd, och försättas i konkurs, jämlikt 1 kap. 2 § konkurslagen.

E-Schakt har i andra hand åberopat huvudregeln i 1 kap. 2 § konkurslagen till stöd för att M.E. är på obestånd.

E-Schakt har redovisat följande sakomständigheter.

M.E. har i Attunda tingsrätts dom i mål nr T 2710-16 förpliktats att till E-Schakt utge per idag totalt 10 612 035 kr. M.E. har därutöver, den 15 mars 2018 i en dom av Attunda tingsrätt (mål nr T 5097-15) förpliktats att till NordSyd

Anläggning Handelsbolag (NSA) betala ett kapitalbelopp om 27 472 360 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på beloppet. Den totala räntan på kapitalbeloppet uppgår per dagens datum till 15 247 126 kr. Ränta inkl. kapitalbelopp uppgår således till 42 719 486 kr. M.E. ska även ersätta NSA för dess rättegångskostnader i målet, uppgående till 1 359 963 kr samt ränta per dagens datum med 35 210 kr. M.E:s totala skuld gentemot NSA, inkl. ränta per dagens datum, uppgår således till 44 114 659 kr.

Såvitt kan utläsas ur utdrag från Kronofogdemyndighetens handläggningsnoteringar har ett belopp om 100 801 kr betalningssäkrats. Något beslut om utmätning/betalningssäkring har ännu inte mottagits. Det har inte framkommit att M.E. innehar ytterligare likvida medel som kan utmätas. M.E. är inte lagfaren ägare till någon fastighet i Sverige.

M.E. äger fyra fordon. Som framgår av bilagt utdrag från fordonsregistret är två av dessa dock avställda och ett av de avställda fordonen är belagt med körförbud. En husvagn är köpt på avbetalning och innehas således sannolikt med återtagandeförbehåll. Det enda fordonet som M.E. äger och som idag är brukbart och fritt kan disponeras är en Honda CR-Z från år 2013. Ett sådant fordon har ett marknadsvärde på ca 30 000-45 000 kr. Enligt muntliga uppgifter från Kronofogdemyndigheten har i fordonsregistret förekommande traktor (CYS979-8) och släp (ECB334-0) preliminärt bedömts sakna värde, bl.a. efter uppgift från M.E. själv.

Vidare innehar M.E. 49,9 procent av aktierna i E-Schakt. Aktierna omfattas dock av en hembudsklausul, innebärande att möjligheten att sälja aktierna är starkt begränsad. Hembudsklausulen har förmodligen även en dämpande effekt på aktiernas värde. Det är oklart om ytterligare aktier innehas i bolaget M.E. AB. Om sådant innehav finns, tycks aktierna under alla omständigheter ha bedömts sakna värde.

Kronofogdemyndighetens tillgångsundersökning har utöver ovan nämnda tillgångar resulterat i påträffande av en båt. Båten har nyligen sålts på exekutiv auktion för 920 000 kr. Det ska i sammanhanget framhållas att NSA, jämte E-Schakt, ansökt om verkställighet mot M.E. baserat på sin fordran enligt ovan angiven dom. Eventuella medel som inflyter från försäljning av M.E:s egendom kommer således, intill respektive dom har vunnit laga kraft, att reserveras procentuellt i förhållande till vardera borgenärens fordran. Mot bakgrund av storleken på NSA:s fordran kommer följaktligen stora belopp att avsättas för denna och, under åtminstone handläggningen i hovrätten (mer om detta nedan) och tiden för överklagande av hovrättens dom, begränsa E-Schakts möjligheter att få betalt för sin fordran.

Slutligen ska framhållas att M.E. på heder och samvete har intygat att han inte äger någon ytterligare egendom. M.E. har vidare till Kronofogdemyndigheten sagt sig sakna tillgångar för betalning av föreliggande skulder.

M.E. har vidare genom dom meddelad den 30 januari 2018 av Attunda tingsrätt i mål nr B 9937-17 meddelats näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud för en tid av 4 år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte har vunnit laga kraft. M.E:s möjligheter till inkomst via näringsverksamhet är således uteslutna de närmsta åren.

M.E:s beskattningsbara förvärvsinkomst för inkomståret 2016 uppgick till 557 000 kr. M.E. hade vidare ett redovisat underskott av kapital på 133 739 kr. Enligt E-Schakts uppfattning härrörde dessa inkomster från bolag som kontrollerades av M.E. Det kan följaktligen förväntas att M.E:s inkomster numera kraftigt minskat eller till och med upphört. Taxeringsuppgifter för 2017 finns ännu inte att tillgå. M.E. har till Kronofogdemyndigheten uppgivit att han är arbetslös sedan januari 2018.

De ovan nämnda domarna har inte vunnit laga kraft. Efter M.E:s överklagande av domen i mål nr T 2710-16, har Svea hovrätt den 18 juni 2018 dock beslutat att inte meddela prövningstillstånd (mål nr T 4495-18). Beslutet har överklagats av M.E. men det ter sig högst osannolikt att HD kommer att ändra detsamma. Beträffande dom i mål nr T 5097-15 har Svea hovrätt, efter M.E:s överklagande, beslutat att meddela prövningstillstånd.

Av det som nu har anförts framgår således att M.E. har två skulder som fastställts av domstol uppgående till 10 612 035 kr respektive 44 114 659 kr. Föreliggande skulder uppgår således sammantaget till 54 726 694 kr och den rådande skuldsituationen är en omständighet som redan i sig talar starkt för att M.E. - dessutom i egenskap av privatperson - är på obestånd. Detta gäller även om endast en av skulderna slutligt skulle fastställas av domstol. Vidare framgår att M.E. saknar förvärvsinkomst eller tillgångar som kan användas för att betala dessa skulder. Att medel i tillräcklig utsträckning skulle kunna införskaffas från tredje part framstår, mot bakgrund av skuldernas storlek, inte heller som sannolikt. Den rådande betalningsoförmågan kan därför inte endast vara tillfällig. Det ska i sammanhanget även tilläggas att rådande näringsförbud innebär att M.E:s möjlighet att bedriva näring och därmed förvärva inkomster är, och under lång tid kan komma att vara, begränsad. Sammanfattningsvis innebär ovan åberopade omständigheter att M.E. är oförmögen att betala föreliggande skulder i den takt de förfaller och att betalningsoförmågan inte endast är tillfällig.

M.E:s inställning är följande. Han är inte på obestånd utan det rör sig endast om en tillfällig betalningsoförmåga. De domar som E-Schakt åberopat till stöd för sin talan har inte vunnit laga kraft och är föremål för prövning i högre instans. Det är sannolikt att domarna där kommer att ändras. Även om domarna inte ändras finns tillgångar som väl täcker det krav som E-Schakt riktat mot M.E. M.E. har vidare väckt talan mot E-Schakt vid Solna tingsrätt och yrkat betalning med ett kapitalbelopp om 607 523 kr jämte ränta. Målet har vilandeförklarats. Vid tidpunkten för denna förhandling uppgår fordran till totalt 983 363 kr inklusive upplupen ränta.

- - -

Parternas inställning till värderingen av M.E:s aktier i E-Schakt

E-Schakt gör gällande i tillägg till det som redovisats ovan att i en konkurs- eller likvidationssituation gäller som tumregel att värdet av ett bolags tillgångar vid försäljning ger en intäkt som understiger det bokförda värdet. Det bud som M.E. mottagit på aktierna kan inte tillmätas någon betydelse då det inte är bindande och villkorat av övriga kontraktsvillkor. Budet är inte seriöst menat och ger inte en rättvisande bild av aktiernas marknadsvärde. Bolaget som lämnat budet saknar ekonomisk förmåga att finansiera angiven köpeskilling, eftersom enligt senast publika uppgifter bolagets eget kapital är begränsat till 1 300 000 kr och omsättningen till 340 000 kr.

Vid en substansvärdesberäkning, motsvarande den som Kronofogdemyndigheten gjort men nu baserad på årsredovisningen för 2017, är det bokförda substansvärdet för E-Schakt 14 340 858 kr, varvid en garantiavsättning om 2 506 515 kr beaktats.

M.E. gör gällande att aktierna i E-Schakt ska värderas med förutsättningen att bolagets rörelse drivs vidare över tid (going concern). En värdering som bygger på ett nettovärde efter försäljningen av bolagets enskilda tillgångar saknar därför relevans. Kronofogdemyndighetens substansvärdering grundas således endast på bolagets i balansräkningen bokförda tillgångar. En sådan värdering återspeglar inte aktiernas marknadsvärde. Den värdering som gjorts med Kronofogdemyndighetens metod återspeglar därför aktiernas lägsta värde. Vid en beräkning baserad på årsredovisningen för 2017, som motsvarar den som

Kronofogdemyndigheten gjort, bör bolaget värderas till minst 16 847 373 kr. Det bestrids att det finns fog för den garantiavsättning som E-Schakt beaktat.

Närmare angående hembudsklausulen

E-Schakt gör gällande att hembudsklausulen är otydligt formulerad, med följd att en potentiell köpare kan komma att dras in i ett skiljeförfarande angående aktiernas värde, vilket har en prisdämpande effekt.

M.E. gör gällande att hembudsvillkoret inte kan förstås på annat sätt än att om det finns en avtalad köpeskilling gäller den som lösenbelopp.

- - -

Tingsrätten (rådmannen Richard Berlin) anförde i beslut den 10 oktober 2018 följande.

SKÄL

Sökandens behörighet

E-Schakt är behörig att söka M.E. i konkurs med stöd av de betalningsförpliktelser som bestämts i Attunda tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål T 2710-16.

Giltiga fordringar

Eftersom den åberopade domen inte vunnit laga kraft blir det avgörande för den vidare bedömningen av E-Schakts talan sannolikheten av att M.E. får bifall till sitt överklagande av domen. Hovrätten har efter granskning av domen och med ledning av vad M.E. anfört i sitt överklagande prövat

- om hovrätten anser att det är tveksamt om tingsrätten dömt rätt,
- om en prövning av överklagandet behövs för att hovrätten ska kunna bedöma om tingsrätten dömt rätt,
- om det är viktigt att hovrätten prövar målet för att andra domstolar ska få vägledning inför framtida bedömningar av liknande frågor eller
- om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Hovrättens prövning har utmynnat i att det saknas skäl för överprövning av domen.

M.E. har inte redovisat någon utredning i detta ärende som inte omfattats av hovrättens prövning. Redovisad utredning ger inte anledning att frångå hovrättens bedömning. Det framstår därför som osannolikt att M.E. får framgång genom sitt överklagande till HD. E-Schakt har därmed styrkt sin fordran.

Vad gäller NordSyd Anläggning Handelsbolags fordran bestämd i Attunda tingsrätts dom den 15 mars 2018 i mål T 5097-15 har hovrätten meddelat prövningstillstånd. Den utredning som åberopats till stöd för sannolik slutlig utgång i det målet ger inte stöd för annan bedömning än att det inte är osannolikt att M.E. får framgång med sin talan. Fordran kan därför inte tillmätas någon betydelse för den vidare bedömningen av E-Schakts talan i detta ärende.

Tolkningen av hembudsklausulen

Tingsrätten anser att E-Schakts tolkning saknar fog. Finns det en bestämd köpeskilling för aktierna i bolaget gäller den som lösenbelopp.

Värderingen av aktierna i E-Schakt

Eftersom E-Schakt varken är försatt i konkurs eller i likvidation saknas det anledning att värdera aktierna med ledning av nettovärdet av det sammanlagda värdet av varje enskild tillgång i bolaget. Det är följaktligen aktierna som ska värderas med utgångspunkt att bolagets verksamhet drivs vidare över tid.

Det åberopade indikativa budet på M.E:s aktier i E-Schakt på 12 500 000 kr innefattar ett värde som täcker E-Schakts fordran. Eftersom budet inte är bindande och dessutom förutsätter överenskommelse om övriga oredovisade villkor för att ett avtal om köp ska accepteras av köparen har budet ett svagt bevisvärde. Detta gäller särskilt som det saknas annan utredning, exempelvis bolagets resultat över tid, som ger stöd för en värdering enligt budet.

Det saknas utredning som ger stöd för att aktierna har ett lägre värde än det värde som följer av en substansvärdesberäkning enligt Kronofogdemyndighetens värderingsmetod. Det förhållandet att M.E. innehar en minoritetsaktiepost rubbar inte den bedömningen. Parterna är överens om att motsvarande substansberäkning avseende årsredovisningen för 2017, före gjord garantiavsättning, ger ett substansvärde om 16 847 373 kr. Då det inte framlagts någon utredning rörande grunden för garantiavsättningen är det inte visat att substansvärdet understiger 16 847 373 kr.

Värdet av M.E:s aktier beräknat efter deras andel i bolagets substansvärde blir följaktligen 8 423 686 kr.

IPS-kontot

Såsom utredningen får förstås är medlen på kontot utmätta trots att uppgift om dessa medel saknas i Kronofogdemyndighetens rapport den 22 augusti 2018.

Båten Sealine F34

Värdet om 920 000 kr efter försäljning är inte ifrågasatt.

M.E:s fordran mot E-Schakt

Fordran är tvistig och redovisad utredning ger inte stöd för att tillmäta fordran något värde i detta ärende.

Summan av skulden till E-Schakt och M.E:s säkerställda tillgångar

Ovan redovisad bedömning leder till följande resultat.

IPS-konto		100 801,00 kr
Aktier i sökandebolaget	8 423 686,50 kr	
Likvid för båt	920 000,00 kr	
Skuld till E-Schakt	-10 612 035,00 kr	
S:a		-1 167
547,50 kr		

Sammanfattning

Eftersom M.E. saknar tillgångar till täckande av E-Schakts hela fordran ska han anses vara på obestånd. Hans oförmåga att betala hela E-Schakts fordran är inte av tillfällig natur. M.E. ska därför försättas i konkurs.

- - -

BESLUT

Tingsrätten försätter M.E. i konkurs.

- - -

Svea hovrätt

M.E. överklagade i Svea hovrätt och yrkade att hovrätten skulle upphäva konkursbeslutet.

E-Schakt motsatte sig att tingsrättens beslut ändrades.

Hovrätten (hovrättsråden Hans Cappelen-Smith, referent, Lena Blixt och Therese Linderoth) anförde i beslut den 7 december 2018 följande.

M.E. har - - - anført i huvudsak följande. Han är inte på obestånd. Han äger realiserbara tillgångar överstigande E-Schakts fordran enligt Attunda tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål nr T 2710-16 (konkursfordringen). Om han skulle bedömas vara oförmögen att betala hela denna är oförmågan endast tillfällig. Tingsrätten har inte vid bedömningen av konkursfordringen beaktat den otvistiga motfordran som han har mot bolaget och som han väckt talan om i Solna tingsrätt (mål nr T 5082-16). Därtill har tingsrätten tillmätt hans tillgångar ett för lågt värde. Såvitt avser hans aktiepost i E-Schakt borde denna rätteligen tillmätas ett värde motsvarande åtminstone 12 500 000 kr, i enlighet med det bud som Svenska Väg Maskin AB har lämnat beträffande aktieposten. Vidare ska beaktas att den med konkursansökan avsedda domen har vunnit laga kraft. Därigenom har värdet på aktierna i E-Schakt ökat med konkursfordringens belopp. Av detta följer att värdet på M.E:s aktier i bolaget ökar med 5 415 060 kr och att substansvärdet av dessa uppgår till 13 838 746 kr. Dessutom finns tillkommande tillgångar i form av två lägenheter i Spanien och en husvagn, vilka ska beaktas vid prövningen om han är på obestånd eller inte. De två lägenheterna äger han till lika delar med sin fru, och de är utbudna till försäljning. Inom en skälig tid kan värdet av lägenheterna omvandlas till likvida medel. Hans andel kan - efter avdrag för lånen på lägenheterna - förväntas uppgå till i vart fall 2 400 000 kr. M.E. har i hovrätten gett in bl.a. utredning avseende lägenheterna i Spanien och den av konkursförvaltaren upprättade konkursbouppteckningen.

E-Schakt har - - - anført i huvudsak följande. M.E. är på obestånd; i första hand enligt 2 kap. 8 § konkurslagen och i andra hand enligt 1 kap. 2 § samma lag. M.E. äger inte realiserbara tillgångar som täcker konkursfordringen. Hans oförmåga att betala konkursfordringen är inte heller tillfällig. E-Schakt har i hovrätten gett in HD:s beslut (meddelat den 26 oktober 2018 i mål nr Ö 3518-18), av vilket det framgår att domstolen inte meddelat prövningstillstånd i fråga om M.E:s överklagande av Attunda tingsrätts dom i mål nr T 2710-16.

- - -

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Frågan om M.E. ska vara försatt i konkurs

Som tingsrätten funnit har E-Schakt med stöd av Attunda tingsrätts dom den 9 april 2018 i mål nr T 2710-16 varit behörigt att begära M.E. i konkurs. Eftersom domen vunnit laga kraft genom HD:s beslut den 26 oktober 2018, ska

konkursfordringen utan vidare godtas vid insolvensprövningen (Palmér och Savin, Konkurslagen [1 juli 2018, Zeteo], kommentaren till 2 kap. 6 §). Därmed är presumtionsregeln i 2 kap. 8 § konkurslagen tillämplig, vilket medför att konkursbeslutet ska upphävas endast om M.E. kan visa att han är solvent. Hovrätten har därvid beaktat att det av Kronofogdemyndighetens utredningsrapport framgår att Kronofogdemyndigheten - efter avslutad utredning den 21 augusti 2018 - kommit fram till att M.E. saknar kända utmätningsbara tillgångar för täckande av skulden. Att utredningen har genomförts med anledning av två fordringar, vars sammanlagda belopp klart överstiger aktuell fordran, medför ingen annan bedömning (jfr NJA 2002 s. 463).

Hovrätten gör ingen annan bedömning än tingsrätten beträffande det totala beloppet av M.E:s skuld till E-Schakt, vilka fordringar som ska beaktas vid insolvensprövningen eller värdet av M.E:s vid tidpunkten för tingsrättens prövning kända och säkerställda tillgångar. När det särskilt gäller värdet på M.E:s aktier i E-Schakt kan det förhållandet att konkursfordringen numera är fastställd genom lagakraftvägande dom inte anses innebära att M.E. genom sitt aktieinnehav i bolaget tillförts en tillgång som svarar mot en del av hans egen skuld till bolaget - värdet på aktierna ökar ju endast i den mån M.E. har någon betalningsförmåga. Konkursfordringen har förfallit till betalning och M.E. har inte erlagt någon betalning. Frågan blir därmed om M.E. - med hänsyn till de nya tillgångar han uppgivit först i hovrätten - har visat att hans oförmåga att betala endast är tillfällig och att han därmed inte är på obestånd. Härvid blir lägenheterna i Spanien av avgörande betydelse för bedömningen om M.E. är på obestånd eller inte.

Vid prövning av en gäldenärs insolvens ska utländska tillgångar beaktas (RH 1989:44). Utifrån uppgifterna som har lämnats av M.E. och konkursförvaltaren samt vad som framgår av aktuell konkursbouppteckning anser hovrätten att det saknas anledning att ifrågasätta existensen av lägenheterna samt M.E:s ägandeandelar och värdet på lägenheterna. Även om M.E. har dessa tillgångar i utlandet framgår det dock inte av utredningen i målet att det är fråga om tillgångar som kan realiseras inom en överblickbar framtid och att tillgångarna därigenom är disponibla för betalning av hans skuld på ett sådant sätt att hans betalningsoförmåga endast är tillfällig. Med hänsyn till att M.E. inte har visat att han är solvent ska han enligt 2 kap. 8 § konkurslagen anses vara på obestånd. Hovrätten avslår därför M.E:s överklagande.

BESLUT

Hovrätten avslår M.E:s överklagande.

Högsta domstolen

M.E. överklagade och yrkade att HD skulle upphäva konkursbeslutet.

E-Schakt Entreprenad AB motsatte sig yrkandet.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Elisabeth Ståhl, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

SKÄL

Punkterna 1-8 motsvarar i huvudsak punkterna 1-11 i HD:s beslut.

Värdering av gäldenärens aktier vid prövning av en konkursansökan
Konkurslagen

9. En gäldenär som är på obestånd ska efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet. Med obestånd (insolvens)

avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna förmåga inte är endast tillfällig. (Se 1 kap. 2 § konkurslagen.)

10. I 2 kap. 7-9 §§ konkurslagen finns vissa bevisregler som underlättar för konkurssökanden att fullgöra sin beviskyldighet. Konkurslagen innehåller däremot inga bestämmelser om hur gäldenärens egendom ska värderas i samband med insolvensbedömningen. Inte heller synes frågan ha berörts i förarbetena till lagen.

11. I rättsfallet NJA 2013 s. 822 har HD uttalat att insolvensbedömningen är framåtblickande och innefattar en prognosbedömning. Vid bedömningen får prövas om det med tillräcklig grad av säkerhet kan sägas att gäldenärens ekonomi inom en godtagbar tid kan förväntas ha så förbättrats att han eller hon kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning.

12. I den juridiska litteraturen har frågan om hur gäldenärens tillgångar ska värderas vid insolvensbedömningen endast berörts sparsamt. I något fall har anförts att gäldenärens egendom ska tas upp till det beräknade saluvärdet vid den tidpunkt då försäljning bedöms nödvändig för att förnöja fordringsägarna (se Lars Welamson, Konkursrätt, 1961, s. 66).

Värdering av aktier i samband med inlösen av minoritetsaktier

13. Inlösen av minoritetsaktier regleras i 22 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Enligt 2 § ska lösenbeloppet som huvudregel bestämmas så att det motsvarar det pris för aktien som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden. För en aktie som är föremål för handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lösenbeloppet motsvara det noterade värdet, om inte särskilda skäl motiverar något annat. (Se 2 § andra stycket och jfr fjärde stycket.)

14. När en aktie inte är föremål för handel på en reglerad marknad eller motsvarande får lösenbeloppet bestämmas på grundval av aktiens verkliga eller beräknade försäljningspris. Om aktien har varit föremål för annan handel torde det pris som betalats vid sådana affärer kunna ligga till grund för lösenbeloppets bestämmande, under förutsättning att priset kan anses vara representativt för aktiens verkliga värde. Ifall någon handel inte förekommer får värderingen i stället ta sin utgångspunkt i vedertagna principer för beräkning av värdet av en andel i ett bolag. En sådan värdering torde normalt få grundas på bolagets resultat eller ställning, men även en jämförelse med aktier av liknande slag kan komma till användning. (Se prop. 2004/05:85 s. 811 f.)

15. Refererad praxis som rör värdering av aktier enligt 22 kap. 2 § andra stycket aktiebolagslagen saknas. Den juridiska litteraturen ger inte stöd för att en viss metod för värdering av en andel i ett bolag generellt bör ges företräde när lösenbeloppet ska bestämmas för en aktie som inte är föremål för handel. (Se t.ex. Sten Andersson m.fl., Aktiebolagslagen. En kommentar. Del II, suppl. 13, april 2018, s. 22:8, Rolf Dotevall, Aktiebolagsrätt. Fördjupning och komparativ belysning, 2015, s. 474 samt Erik Nerep m.fl., Aktiebolagslagen, 27 oktober 2017, Lexino, kommentaren till 22 kap. 2 §.)

Värdering av aktier vid familjerättsliga fång

16. Äktenskapsbalken innehåller inga regler om hur värdering av tillgångar ska ske i bodelningssammanhang. I den juridiska litteraturen har anförts att egendomen, om makarna inte är överens, normalt tas upp till egendomens saluvärde. (Se Lars Tottie och Örjan Teleman, Äktenskapsbalken. En kommentar, 3 uppl. 2018, s. 236. Jfr NJA 1986 s. 773.) Det har också anförts att aktier ska tas upp till sitt noterade värde, om ett sådant värde finns, med avdrag för latent skattebelastning. Vid värdering av aktier i mindre onoterade

bolag har anförts att det finns anledning att utgå från en värdering av rörelsen, varvid avkastnings- eller substansvärdesmetoderna traditionellt används. Det går inte att generellt säga vad som ska väljas av substansvärdet och avkastningsvärdet om de avviker från varandra. (Se Örjan Teleman, Bodelning. Under äktenskap och vid skilsmässa, 6 uppl. 2016, s. 132 ff.)

17. Inte heller ärvdabalken innehåller några regler om värdering av tillgångar. Vid arvskifte är utgångspunkten, om dödsbodelägarna inte kan enas, att tillgångarna ska värderas till sitt verkliga värde, dvs. i princip marknadsvärdet vid tidpunkten för arvskiftet. Skiftesmannen kan dock ta hänsyn till den realisationsvinstskatt som en försäljning av aktier kan medföra. (Se NJA 2015 s. 558.)

Värdering av aktier vid tillämpning av den numera upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

18. Vid tidpunkten för upphävandet av lagen om arvsskatt och gåvoskatt gällde enligt 23 § B, såvitt nu är av intresse, att det värde aktierna skulle tas upp till vid beskattning skulle utgå från det noterade värdet eller från det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden. När noterat värde saknades utgick vanligen beräkningen av det pris som kunde påräknas från bolagets substansvärde (se John Bratt m.fl., Skatt på arv och skatt på gåva, suppl. 33, juli 2004, s. 11:10 ff.). I äldre praxis har priset beräknats utifrån substansvärdet men också på andra sätt (se t.ex. NJA 1950 s. 460, NJA 1958 s. 683, NJA 1964 s. 75, NJA 1972 s. 393 och NJA 1978 s. 61).

Bedömning av prejudikatfrågan

19. Vid prövning av en konkursansökan ska rätten ta ställning till om gäldenären är oförmögen att betala sina skulder i den takt de förfaller och, om så är fallet, ifall denna oförmåga är annat än endast tillfällig. Det ligger i sakens natur att gäldenärens tillgångar vid insolvensbedömningen måste värderas till det pris som kan påräknas vid en försäljning i sådan tid att gäldenären kan betala sina skulder i rätt tid, eller i vart fall endast tillfälligt är förhindrad att göra så.

20. Vid tillämpning av 22 kap. aktiebolagslagen, äktenskapsbalken, ärvdabalken samt den numera upphävda lagen om arvsskatt och gåvoskatt, utgår en värdering av aktier som huvudregel från påräknat försäljningspris eller marknadsvärdet. Vad som uttalats om aktievärdering inom dessa rättsområden kan därför vara till ledning vid värdering av gäldenärens aktier i samband med prövningen av en konkursansökan.

21. Därvid måste beaktas att värderingen av gäldenärens aktier vid en insolvensbedömning inte syftar till att åsätta aktierna ett rimligt värde, utan till att avgöra vilket försäljningspris som kan påräknas vid en faktisk försäljning vid en viss tidpunkt. Vilket försäljningspris som kan påräknas under normala förhållanden är alltså i detta sammanhang i regel utan betydelse. Det finns också anledning att vara särskilt uppmärksam på sådana omständigheter som i allmänhet anses innebära att det pris som kan påräknas för aktierna avviker från värdet av aktiernas andel i bolaget. Ifall aktierna är en majoritets- eller minoritetspost är en sådan omständighet.

Värderingen av M.E:s aktier

22. M.E:s aktiepost är en minoritetspost. Av bolagsordningen för E-Schakt framgår att aktierna omfattas av en hembudsskyldighet, som bland annat innebär att ett köp av aktierna kan hållas svävande under i vart fall två månader. M.E:s aktier är utmätta.

23. Aktierna i E-Schakt är såvitt framkommit inte föremål för handel på en reglerad marknad. Det har inte heller framkommit att de i övrigt har varit föremål för handel på senare tid.

24. M.E. har till stöd för aktiernas värde åberopat ett icke bindande bud på aktierna. Med hänsyn till att budet inte är bindande och att inget är känt om villkoren för överlåtelsen ger budet endast ett mycket svagt stöd för vilket försäljningspris som kan påräknas.

25. E-Schakt har åberopat ett aktieöverlåtelseavtal avseende aktier i ett annat bolag. Av utredningen i ärendet framgår inte att bolagen är så lika att det finns grund för jämförelser.

26. Tingsrätten och hovrätten har vid bedömningen av aktiernas värde utgått från vad parterna varit ense om med avseende på bolagets substansvärde. Någon annan utredning avseende substansvärdet utifrån 2017 års årsredovisning än parternas samstämmiga uppgifter har inte lagts fram.

27. E-Schakt har i HD åberopat ett värderingsutlåtande från värderingsmannen H.W., daterat den 7 februari 2019. Enligt utlåtandet har H.W. haft tillgång till E-Schakts historiska årsredovisningar samt den preliminära balansrapporten och resultaträkningen för år 2018. H.W. har gjort en avkastningsvärdering, en substansvärdering samt en förvärvskalkyl och har därefter beräknat ett marknadsvärde för bolaget. Han har sedan värderat aktierna utifrån deras andel i bolaget och har därvid beaktat bland annat att aktierna omfattas av en hembudsskyldighet, att fråga är om en minoritetspost samt att aktierna är utmäta.

28. H.W:s värderingsutlåtande, som visserligen avser 49,1 procent av aktierna medan M.E:s andel uppgår till 49,9 procent, framstår som den mest tillförlitliga utredningen i ärendet med avseende på vilket försäljningspris som kan påräknas för aktierna. H.W. har bedömt att värdet av 49,1 procent av aktierna i E-Schakt uppgår till sex miljoner kr, med en möjlig variation om plus eller minus tio procent. Den övriga utredningen i målet ger inte anledning att ifrågasätta att det mest sannolika försäljningspris som kan påräknas för aktierna är ca sex miljoner kr.

Insolvensbedömningen i detta fall

29. E-Schakt har gjort gällande att insolvenspresumtionen i 2 kap. 8 § konkurslagen är tillämplig. Såvitt framkommit har det misslyckade utmättningsförsöket avsett fordringar om totalt drygt 54 miljoner kr, däribland NSA:s fordran om ca 45 miljoner kr. HD gör i likhet med hovrätten bedömningen att den fordran, som inte har slagits fast i en lagakraftvunnen dom, inte bör beaktas vid insolvensbedömningen. Av utredningsrapporten framgår att viss egendom hittats vid tillgångsundersökningen. Vid dessa förhållanden kan det misslyckade utmättningsförsöket inte anses ge en så tillförlitlig bild av M.E:s betalningsförmåga att insolvenspresumtionen i 2 kap. 8 § konkurslagen kan anses tillämplig. (Jfr NJA 1989 s. 378 och NJA 2002 s. 463. Jfr även Lars Heuman, Specialprocess. Utsökning och konkurs, 7 uppl. 2014, s. 203. Jfr dock Mikael Mellqvist, Konkurslagen, 4 december 2013, Lexino, kommentaren till 2 kap. 8 §.)

30. M.E:s aktier ska, som tidigare konstaterats, vid prövningen av konkursansökan anses ha ett värde om ca sex miljoner kr. Underlag för att bedöma skatteeffekterna för honom vid en försäljning saknas. HD har inte någon annan uppfattning än hovrätten i fråga om vilka fordringar och skulder som ska beaktas vid insolvensbedömningen, och inte heller beträffande förekomsten och värdet av den övriga egendom som hovrätten har tagit hänsyn till vid sin prövning. Vad M.E. har uppgett om det belopp som ska ha betalats in till konkursboet av hans tidigare hustru samt om försäljningen av lägenheterna i Spanien har i huvudsak bekräftats av konkursförvaltaren. Även

de tillgångarna bör därför beaktas vid insolvensbedömningen. M.E:s uppgift om ett övervärde i hans husvagn har däremot inte så starkt stöd av utredningen att det finns anledning att ta hänsyn till den omständigheten vid bedömningen. Detsamma gäller E-Schakts påstående att M.E:s betalningsförmåga mer än tillfälligt undergrävs av att utmätning skett för NSA:s fordran.

31. Vid en samlad bedömning ger utredningen stöd för att M.E. för närvarande kan betala sina skulder i den takt de förfaller eller i vart fall endast tillfälligt är förhindrad att göra så. Han kan alltså inte anses vara på obestånd. Konkursbeslutet ska därför upphävas.

- - -

HD:S AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut upphäver HD konkursbeslutet.

- - -

HD (justitieråden Gudmund Toijer, Kerstin Calissendorff, referent, Ingemar Persson, Lars Edlund och Stefan Johansson) meddelade den 13 mars 2019 följande beslut.

SKÄL

Bakgrund

1. M.E. är innehavare av 49,9 procent av aktierna i E-Schakt. Bolaget väckte 2016 talan mot M.E. om 7,5 miljoner kr i skadestånd jämte ränta och kostnader. Tingsrätten biföll talan i april 2018. Domen vann laga kraft i oktober. Vid tiden för HD:s handläggning av detta mål uppgår E-Schakts fordran på M.E. till drygt 11 miljoner kr.
 2. Utöver nämnda numera avslutade tvist handläggs i domstol dels en tvist mellan NordSyd Anläggning Handelsbolag (NSA), som till hälften ägs av E-Schakt, och M.E., dels en tvist mellan M.E. och E-Schakt. Tvisten mellan NSA och M.E. rör en påstådd fordran avseende skadestånd. Genom en deldom meddelad i mars 2018 har M.E. förpliktats att till NSA betala drygt 27 miljoner kr jämte ränta och kostnader. NSA:s sammanlagda krav enligt domen uppgår nu till cirka 45 miljoner kr. Domen har överklagats av M.E. och hovrätten ska, enligt vad som är upplyst i detta mål, hålla huvudförhandling i april 2019. Tvisten mellan M.E. och E-Schakt rör en påstådd fordran inklusive ränta om knappt 1 miljon kr. Muntlig förberedelse ska, enligt uppgift, hållas i tingsrätten i april 2019. E-Schakt har i det målet kvittningsvis åberopat vissa fordringar.
 3. Efter ansökan av E-Schakt försatte tingsrätten M.E. i konkurs den 10 oktober 2018. Hovrätten har avslagit hans överklagande. M.E. har i HD gjort gällande att han inte är på obestånd.
- Utredningen i tingsrätten m.m.
4. Till stöd för konkursansökan åberopade E-Schakt en utredningsrapport från Kronofogdemyndigheten. Av den framgick att M.E. saknade kända utmätningsbara tillgångar för full täckning av bolagets fordran. Härutöver åberopade E-Schakt bl.a. att M.E. hade en skuld till NSA om drygt 44 miljoner kr (se p. 2).
 5. Vid utredningen av M.E:s tillgångar hade Kronofogdemyndigheten, utöver aktierna i E-Schakt, som utmätningsbar egendom funnit en båt samt antecknat att det enligt registerundersökningen skulle finnas ett fordon som inte anträffats. Aktierna och båten utmättes för E-Schakts och NSA:s fordringar;

behållningen på ett IPS-konto hade tidigare utmätts. Av utredningsrapporten framgick vidare att M.E. saknade känd inkomst.

6. Tingsrätten betraktade vid sin prövning E-Schakts fordran som styrkt. Däremot togs inte hänsyn till NSA:s tvistiga fordran på M.E. Tingsrätten fann att det inte var osannolikt att M.E. skulle få framgång med sin talan i hovrätten.

7. Tingsrätten värderade aktierna i E-Schakt till drygt 8,4 miljoner kr. Tingsrätten tillämpade en substansvärdeberäkning baserad på 2017 års årsredovisning. Övriga säkerställda tillgångar (båten och IPS-kontot) värderades till drygt 1 miljon kr. M.E:s tvistiga fordran på E-Schakt beaktades inte. Tingsrätten fann att M.E:s tillgångar inte räckte till betalning av hela E-Schakts fordran (differensen uppgick till knappt 1,2 miljoner kr) och att hans betalningsoförmåga inte var endast tillfällig.

Utredningen i hovrätten

8. Utredningen i hovrätten var i huvudsak densamma som i tingsrätten förutom att det framkommit att M.E. var delägare i två lägenheter i Spanien och att hans andel av överskottet vid en försäljning av dem kunde antas uppgå till cirka 2,4 miljoner kr. Hovrätten har ansett att utredningen inte visar att värdet av lägenheterna är disponibelt för betalning av M.E:s skuld inom en överblickbar framtid. Hovrätten bedömde därför att hans betalningsoförmåga inte var endast tillfällig.

Utredningen i HD

9. I HD har M.E. åberopat att hans tidigare hustru, till följd av ett återvinningsanspråk, numera har betalat knappt 2,4 miljoner kr till konkursboet och att lägenheterna i Spanien kommer att ha sålts i mitten av februari. Han har vidare anfört att domstolarnas värdering av hans aktier i E-Schakt inte har gjorts på ett rättvisande sätt, bl.a. då en betalning av hans skuld till bolaget skulle påverka bolagets substansvärde. Värdet på aktierna bör enligt honom anses uppgå till i vart fall 13,8 miljoner kr. Hans fordran på E-Schakt om cirka 1 miljon kr och övervärdet på hans husvagn om 80 000 kr ska också beaktas.

10. E-Schakt har anfört att NSA:s fordran mot M.E. ska beaktas vid insolvensbedömningen och att utmätningen av vissa av hans tillgångar har skett även för denna fordran. Vidare har E-Schakt med stöd av ett värderingsutlåtande daterat den 7 februari 2019 åberopat att värdet av M.E:s aktier i bolaget inte överstiger 5,4 miljoner kr och att hänsyn inte ska tas till de utländska tillgångarna.

11. Konkursförvaltaren har i yttrande till HD i januari 2019 bekräftat att försäljning av lägenheterna i Spanien pågår. Det har tecknats "reserveringskontrakt" och tillträde till lägenheterna är planerade att ske under februari. Enligt förvaltaren finns det anledning att räkna med att 230 000-240 000 euro kommer att tillföras konkursboet vid försäljningen. Förvaltaren har även bekräftat att knappt 2,4 miljoner kr har betalats till konkursboet av M.E:s tidigare hustru.

Försättande i konkurs och upphävande av konkurs

12. En förutsättning för att en gäldenär ska kunna försättas i konkurs är att denne är på obestånd. Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig (1 kap. 2 § konkurslagen). I 2 kap. 7-9 §§ finns vissa bevisregler, vilka anknyter till omständigheter som typiskt sett talar för obestånd.

13. Hovrätten har tillämpat presumtionsregeln i 2 kap. 8 § konkurslagen som innebär att, om inte annat visas, gäldenären ska anses vara på obestånd om

det vid verkställighet enligt 4 kap. UB inom de senaste sex månaderna före konkursansökningen har framgått att gäldenären saknat tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen (som kan vara en annan än konkursfordringen, se prop. 1975:6 s. 154). För att undgå konkurs måste gäldenären då styrka sin solvens eller visa att presumtionsregeln i 2 kap. 8 § inte är tillämplig, jfr t.ex. NJA 2002 s. 463.

14. Om gäldenären har att styrka sin solvens, ska samtliga tillgångar och skulder beaktas och i allmänhet krävs att gäldenären lämnar en mer ingående redogörelse för sitt ekonomiska läge som innebär - om den är riktig - att hans prövningsoförmåga är endast tillfällig. I regel får då en mer fullständig prövning ske av frågan om gäldenären är på obestånd. (Jfr Mikael Mellqvist och Lars Welamson, Konkurs och annan insolvensrätt, 12 uppl. 2017, s. 58 ff.)

Insolvensbedömningen

Något om prövningen

15. En insolvensbedömning innefattar två moment, dels om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder, dels om oförmågan är endast tillfällig. Det första momentet i prövningen är i allmänhet uppfyllt redan genom att gäldenären inte har erlagt betalning för en klar och förfallen skuld som legat till grund för konkursansökan.

16. Att en gäldenär vid en viss tidpunkt inte kan infria sina skulder i rätt tid medför således inte med nödvändighet att gäldenären kan anses vara på obestånd. Prövningen av det andra momentet utgör en prognos över om det med tillräcklig grad av säkerhet kan sägas att gäldenärens ekonomi inom en godtagbar tid kan förväntas ha så förbättrats att han eller hon kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning. (Jfr NJA 2013 s. 822 p. 4 samt Mellqvist och Welamson, a.a., s. 42.) Domstolen ska alltså bedöma vad som kommer att hända om gäldenären inte försätts i konkurs eller, när ett beslut om konkurs har överklagats, vad som kommer att hända om konkursen hävs.

Värdet av gäldenärens egendom

17. Utgångspunkten för värderingen av gäldenärens egendom bör vara det beräknade försäljningsvärdet vid den tidpunkt då försäljning bedöms nödvändig för att tillgodose borgenärerna (jfr Lars Welamson, Konkursrätt, 1961, s. 66).

Egendom i utlandet

18. Om gäldenären har egendom i utlandet, ska värdet av den beaktas vid insolvensprövningen under förutsättning att gäldenären kan visa att egendomen har ett värde som kommer att finnas disponibelt för betalning av skulderna inom en nära överblickbar framtid.

Värdering av aktier i noterade bolag

19. Vid värdering av en gäldenärs innehav av noterade aktier kan, utöver bolagets ekonomiska ställning och framtidsutsikter, även andra faktorer behöva beaktas. Det rör sig närmast om förhållanden som är hänförliga till innehavet som sådant och till den förutsebara försäljningssituationen. Det går därför inte utan vidare att ange en viss värderingsmetod (t.ex. avkastningsvärdering eller substansvärdering) som generellt ska ges företräde vid domstolens insolvensprövning.

20. När det (som i detta fall) är fråga om en minoritetspost i ett noterat aktiebolag som har en majoritetsägare kan försäljningspriset påverkas av att ägarförhållandet i allmänhet innebär begränsade möjligheter till inflytande över

bolaget. Även innehållet i förköps- och hembudsförbehåll i bolagsordningen kan behöva beaktas (se 4 kap. 18 och 27 §§ aktiebolagslagen, 2005:551).

Betydelsen av försäljningssituationen

21. Vid en exekutiv försäljning har en presumtiv köpare begränsade möjligheter att få information om egendomen. Vidare saknas möjlighet att få garantier av säljaren. Situationen kan då också vara den att några särskilda åtgärder för marknadsföring till identifierbara intressenter inte har kunnat vidtas. Sådana faktorer kan sänka försäljningspriset.

Bedömningen i detta fall

22. M.E. har inte invänt mot konkursfordran, dess storlek eller på annat sätt mot utmätningsförsökets tillförlitlighet (jfr NJA 2002 s. 463). För att konkursen ska kunna upphävas har han då att visa att hans oförmåga att betala sina skulder allt efter som de förfaller är bara tillfällig.

23. M.E:s skuld om drygt 11 miljoner kr till E-Schakt är sedan länge förfallen till betalning och löper med dröjsmålsränta. E-Schakt har anfört att också NSA:s tvistiga fordran på M.E. om cirka 45 miljoner kr ska beaktas. HD ansluter sig i denna fråga till tingsrättens och hovrättens bedömning att hänsyn inte ska tas till den i detta led av insolvensprövningen. Några andra skulder framgår inte av utredningen i målet.

24. När det gäller M.E:s tillgångar så har hans båt sålts för drygt 900 000 kr och behållningen på ett IPS-konto om cirka 100 000 kr säkerställt. Till detta kommer de cirka 2,4 miljoner kr som har inlutit från hans tidigare hustru. Det får vidare anses vara visat att motsvarande cirka 2,4 miljoner kr inom kort tillförs boet från M.E:s andel av försäljningslikviden för lägenheterna i Spanien. Värdet av den tvistiga fordran på E-Schakt liksom ett eventuellt övervärde på husvagnen är däremot alltför osäkert för att kunna beaktas.

25. När det gäller värdet av M.E:s aktiepost i E-Schakt så har bolaget åberopat ett värderingsintyg enligt vilket värdet är 6 miljoner kr +/- 10 procent. Värderingsmannen, som har erfarenhet av företagsvärdering, har bl.a. utgått från den preliminära balans- och resultaträkningen för räkenskapsåret 2018 samt bolagets omsättnings- och resultatutveckling under de senaste åren. Han har särskilt fäst avseende vid att resultatet från att länge ha varit positivt därefter under åren 2014-2017 var negativt på grund av kunders bristande förtroende, men att bolaget för år 2018 åter visar vinst. Värderingsintyget anger bolagets beräknade substansvärde, uppskattat avkastningsvärde samt ett värde beräknat med utgångspunkt från en tänkt förvärvskalkyl. Värderingsmannen har vid en samlad bedömning kommit till ett marknadsvärde för hela bolaget om cirka 15 miljoner kr. Efter beaktande av nackdelarna med en minoritetspost i ett fåmansbolag, till att hembudsförbehåll finns och till att värderingen ska avspegla en exekutiv försäljning har värderingsmannen bedömt värdet av M.E:s aktieinnehav till cirka 40 procent av bolagets värde.

26. Hembudsförbehållet i E-Schakts bolagsordning föreskriver att en köpare av aktier i bolaget ska erbjuda dem till bolagets övriga aktieägare för köp till samma pris som denne har erlagt. Den nackdel som en köpare i en obeståndssituation kan ha av en på så sätt konstruerad lösenrätt synes begränsad och bör inte anses på något betydande sätt inverka på det uppskattade försäljningsvärdet. Värderingsutlåtandet avspeglar i övrigt de faktorer som kan förutses inverka på försäljningsvärdet och synes ha grundats på relevant och aktuell information om bolaget. M.E. har anfört att bolagets fordran på honom ska beaktas vid värderingen. Det är emellertid oklart om och i så fall när likviden av en aktieförsäljning kan komma E-Schakt till godo.

27. Värderingsutlåtandet kan med hänsyn till det anförda accepteras som underlag för en uppskattning av värdet av de utmätta aktierna vid en snar försäljning. Värdet på aktieinnehavet får därmed anses uppgå till 6 miljoner kr.

28. Sammantaget framstår det som att M.E:s tillgångar med viss marginal överstiger den förfallna konkursfordringen. Emellertid är frågan inte bara om värdet av hans tillgångar täcker de förfallna skulderna, utan också om det är möjligt att inom godtagbar tid disponera dem för att betala E-Schakts fordran.

29. Som framgått (p. 5) utmättes M.E:s aktier, båten och IPS-kontot för såväl E-Schakts numera lagakraftvunna anspråk som NSA:s tvistiga fordran. Om viss egendom har utmätts för flera fordringar är det för exekutiv försäljning tillräckligt att en av exekutionstitlarna har fått laga kraft. Eftersom förmånsrätt inträder genom utmätningen oavsett om exekutionstiteln har fått laga kraft ska även NSA:s fordran delta vid fördelningen av medlen som influtit efter försäljning av den utmätta egendomen. En annan sak är att det som belöper på NSA:s fordran inte utan vidare kan betalas ut. (Se 13 kap. 7 och 14 §§ UB.) För det fall att domen på NSA:s utmätningensfordran slutligt upphävs kan det beloppet i stället komma att fördelas på E-Schakts fordran. Frågan är då om M.E., i ljuset av detta, har visat att hans betalningsoförmåga är endast tillfällig.

30. Målet om NSA:s fordran är utsatt till flera dagars huvudförhandling i april 2019. Även om M.E. befrias från betalningsskyldigheten kan utmätningen komma att bestå om NSA överklagar domen till HD (3 kap. 22 § första stycket UB).

31. Av det föregående kan slutsatsen dras att av försäljningslikviden avseende båten, beloppet på IPS-kontot samt intäkten från en snar försäljning av aktierna i E-Schakt, sammantaget cirka 7 miljoner kr, kommer inom vad som får anses vara godtagbar tid endast cirka 20 procent (jfr p. 1 och 2) att kunna disponeras för betalning av M.E:s skuld till E-Schakt. Tillsammans med övriga tillgängliga medel förslår detta inte till betalning av E-Schakts fordran.

32. M.E:s betalningsoförmåga är inte endast tillfällig. Han har därmed inte styrkt att han är solvent. Överklagandet ska avslås.

HD:S AVGÖRANDE

HD avslår M.E:s överklagande.

- - -

Sökord: Konkurs; Insolvens; Obestånd; Utmätning; Värdering
